

Från Meit Fohlin, Regionstyrelsens ordförande

Jag har fått frågor av Gabriella Hammarsköld, Centerpartiet, och har nedan sammanställt frågor och svar:

1. Vad gör Region Gotland för att skapa en förändrad känsla av "ökad dialog" hos företagen samt en ökad grundförståelse och tillit till företagen?

Arbete med att skapa ökad dialog samt ökad ömsesidig förståelse och tillit arbetas med i flera enheter.

- Enheten för hållbar tillväxt arbetar aktivt med att förbättra företagsklimatet på Gotland genom samverkansgrupper, en FöretagsRådsgrupp med lokala företagare och resor för att utbyta erfarenheter med andra kommuner, med fokus på service och relationsbyggande. Varje månad genomförs företagsbesök av regionledningen och andra nyckelpersoner för att stärka den direkta dialogen och förstå företagens behov, med planer på att utöka dessa besök. Under 2026 planeras även en fördjupad företagsklimatsrapport som sammanfattar viktiga aktiviteter och resultat för att främja ett positivt näringslivsklimat på Gotland.
- Inköpsenheten har sedan 2021 skapat strukturerad dialog med näringslivet genom regelbundna forum, deltagande på företagsevener och en dedikerad supportkanal för att öka transparens och kunskap kring upphandlingar. De har infört en årlig upphandlingsplan och förenklat dokumentation för att underlätta för företag att delta i upphandlingar, samt anpassat processer utifrån feedback från enkäter och indexmätningar. Enheten arbetar aktivt med marknadsanalyser och förarbete inför upphandlingar för att säkerställa att regionens behov och företagens kompetens tas tillvara, samtidigt som de har stärkt avtalsuppföljning för att garantera kvalitet och lärande dialog med leverantörer. Dessutom engagerar de sig i nationella nätverk för att integrera hållbarhetskrav, försörjningsberedskap och motverka välfärdsbrottslighet i inköpsarbetet.
- Avdelningen MEX och projekt har under 2025 intensifierat dialogen med företag, bland annat genom initiativet "Vandra med en upphandlare", och startat upp Gotlands Upphandlings Nätverk (GUN) tillsammans med GEAB, Länsstyrelsen Gotland, Fortifikationsverket, Trafikverket och Gotlandshem för att tillsammans med övriga upphandlande myndigheter på Gotland se vad som kan göras för att underlätta för företagen. Avdelningen har även deltagit aktivt i evenemang och möten för att öka tilliten och underlätta för både etablerade och mindre företag. De har också

förbättrat kommunikationen kring upphandlingar, erbjudit uppföljningsmöten och strävat efter att inkludera fler företag i processen.

- Avdelningen Park- och trafik arbetar med att öka dialog och samverkan genom enkäter, informationsmöten och utbildningsmaterial för att förbättra förståelsen kring tillståndprocesser och samla in medborgarnas synpunkter.
- En stor del av arbetet med ett gott näringslivsklimat och tillgänglighet på teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen sker inte genom punktinsatser, utan det är något som genomsyrar det vardagliga arbetet, bland annat genom dialog med branschföreträdare och näringslivet, och är en grundbult för en rättssäker handläggning med en god ömsesidig förståelse.
- Enheterna för miljö, livsmedel och servering håller också informations- och dialogmöten i särskilt utpekade frågor som gårdsförsäljning och bullerproblematik under besökssommaren.
- Enheterna för bygglov har etablerat en kundtjänst för kunder, erbjuder kundmöten för rådgivning och deltar i utbildningar, events och nätverk för att öka medvetenheten om näringslivets förutsättningar.

2. Vad har Region Gotland gjort för att kartlägga och sätta in relevanta åtgärder för att komma till rätta med den kraftiga ökningen av upplevd brottslighet och otrygghet hos företagen?

Regionens olika enheter har arbetat på flera sätt med detta.

- Inköpsenheten arbetar med risker kopplade till välfärdsbrottslighet, korruption och oegentligheter i samband med offentliga inköp. Det arbetas även, tillsammans med förvaltningarna, med identifiering av risker och sårbarheter. Deras arbete sker såväl proaktivt som reaktivt. Inköpsenheten har även varit delaktig i etablerandet av visselblåsarfunktionen, håller utbildningar kring jäv och korruption i samband med inköp och avtalsrelationer samt är involverade i arbetet med uppförandekod. I upphandlingarna ställs krav på seriositet hos leverantörerna, där en viktig framgångsfaktor är att det även görs avtalsuppföljning för att säkerställa att avtal efterlevs. Rutiner har utarbetats för hantering av orimligt låga anbud, byte av ägare av ett avtal etcetera. Det är viktigt att enheten för inköp är fortsatt delaktiga i regionens arbete med välfärdsbrottslighet då inköp för drygt 4 miljarder kronor årligen är en riskfaktor.
- Region Gotland har, i samband med införandet av Lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, inrättat ett Brottsförebyggande råd. I rådet representeras

näringslivet av Visby Centrum. En konkret åtgärd kopplad till rådets arbete var den trygghetsvandring som genomfördes sommaren 2025.

- Utöver detta samordnar Region Gotlands brottsförebyggande samordnare ett forum benämnt *God Ordning på Gotland*. I detta forum finns representanter från näringslivet, däribland Gotlands Förenade Besöksnärning, Gotlands Internationella Företagarförening, Visby Centrum samt NT Management. Forumet träffas tre gånger per år och ett av tillfällena är polis och Region Gotlands tillsynsavdelning närvarande. Syftet med forumet är både att skapa kontakttillfällen och att vara kunskapshöjande.
- Ett arbete som påbörjats i januari 2026 i avdelningen beredskap och säkerhet för att öka samverkan är att sammanställa alla brottsförebyggande insatser som görs både av Region Gotland och av näringslivet.
- Region Gotland har även ansökt och beviljats tillstånd att använda ordningsvakter i ett större område i innerstaden samt Östercentrum och hamnen. Detta hoppas vi kan bidra till en ökad trygghet och fungera brottsförebyggande. Tillsammans med polisen arbetar vi även med att återuppta trygghetsvandringar tillsammans med flertalet representanter från regionen samt näringslivet för att få en gemensam lägesbild över eventuella problem för att kunna genomföra rätt åtgärder.

3. Vad beror Region Gotlands tappade ranking kring upphandlingar på? Vad gör Region Gotland framåt för att inte frågan om upphandlingar ska tappa ytterligare i ranking eftersom Regionen står för ett mycket stort antal upphandlingar per år.

Det beror på flera anledningar, och vi jobbar aktivt med dessa för att nå förbättring:

- **Behov av ökat förarbete inför upphandlingar:** Flera leverantörer anser att kraven är orimliga eller åtminstone svåra att kunna uppnå. Här kan Region Gotland öka sitt förarbete för att säkerställa rimlig kravställning.
- **Nytt upphandlingssystem:** Visst missnöje med upphandlingssystemet. Systemet är relativt nytt för Region Gotlands anbudsgivare och negativa åsikter fanns även om det tidigare systemet. Vi har informerat om hur man använder systemet och det finns information om vart man ska vända sig vid systemfrågor. Vi har också förmedlat förbättringsåtgärder till leverantören av systemet för att underlätta för anbudsgivarna.

- **Svarstid:** Synpunkter finns på svarstiden. Vi lägger in information i mallar för upphandling så att anbudsgivarna åtminstone vet vad de kan förvänta sig. Arbetet med regionens upphandlingsplan har förbättrat framförhållningen avsevärt men detta behöver bevakas även framgent. Avdelningen för MEX och projekt hoppas att detta kommer förbättras avsevärt med den omvända delegationsordningen när vi inte längre behöver vänta in TN/AU för tilldelning.
- **Anbudspresentationer – högre kvalité:** Missnöje med genomförandet av anbudspresentation - missnöjet beror på att parterna har olika förväntningar och vi behöver ytterligare förtydliga vad en anbudspresentation innebär och hur den genomförs för att dels säkerställa god dialog, dels hålla sig inom lagens ramar.
- **Missnöjen kring tilldelningskriterier:** Det finns ett missnöje med att regionen bara tittar på pris i vissa fall och att ingen vinner en affär enbart för att de är billigast – de måste först uppfylla kvalitetskraven. Utöver det ser vi över möjligheterna att öka antalet upphandlingar med kvalitativ utvärdering (Notera att även kvalitativa utvärderingar har sina utmaningar och det kommer att komma synpunkter även kring den typen av utvärdering).
- **För låg kravställning inom hållbarhet och försörjningsberedskap:** Vissa anbudsgivare ligger längre fram än regionen avseende såväl hållbarhet som försörjningsberedskap och uttrycker missnöje med kravställningen som upplevs för låg. Region Gotlands arbete med hållbarhet och försörjningsberedskap behöver utvecklas.
- **Erbjuda utbildningar för övriga näringslivet:** Från inköpsenheten har vi i flera år erbjudit företagen grundläggande utbildning i att inkomma med anbud och hur processen går till. Detta inom såväl annonserade upphandlingar som direktupphandlingar. Vi har genomfört utbildning för ASF med gott resultat och bör nu bjuda in till utbildningar för övriga näringslivet.
- **Komplexa upphandlingar:** En utmaning är att upphandlingarna blir mer och mer komplexa med fler områden såsom försörjningsberedskap, hållbarhet, välfärdsbrottlighet som ska lösas genom upphandling och avtal. Dvs upphandlingarna efterfrågas av näringslivet att vara så enkla och kortfattade som möjligt medan omvärldsfaktorer gör att kravställningen utökas.
- **Organisationsöversyn av hela regionens inköp:** För närvarande pågår en organisationsöversyn av hela regionens inköp för att säkerställa att det finns förutsättningar att fortsatt arbeta med inköpsuppdraget på ett ändamålsenligt och professionellt sätt och därmed göra goda affärer.

Inom MEX och projekt

- **Förtydliga anbud:** Vi behöver även förtydliga vad det innebär att vinna ett anbud, när man inte är rangordnad som etta.
- **Mer moderna och anpassade krav:** Vi ser även över de krav som tidigare använts i våra upphandlingar och försöker göra dem mer moderna och anpassade till varje upphandling, framförallt för att vi ska erhålla och få det vi vill avtala om.

Sammantaget är inköp ett område under kraftig förändring och det kan påverka näringslivets synpunkter avsevärt under kommande tid.